

Қ.А.Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті Жалпы медицина факультеті

Тақырыбы: Бүйрек трансплантациясының визуальды диагностикасы

Қабылдаған::

Орындаған: Тірәсілова Ақбота

Серикбаева Жанар

Тобы:

004

ЖОСПАР:

I Кіріспе

Бүйрек трансплантациясы туралы түсінік

II Негізгі бөлім

Трансплантация жасауға негізгі көрсеткіштер

Трансплантация жасауға қарсы көрсеткіштер

Науқасты трансплантацияға дайындау

III Қорытынды

ТРАНСПЛАНТАЦИЯ (ортағасырлық лат. *transplantatio* – ауыстырып салу), Медицинада – адам мен жануарларда органдар мен тіндерді ауыстырып салу.

Трансплантация әдісі көне заманнан белгілі. Тері қабатының орнын ауыстырып салу әрекеті алғаш рет б.з.б. 1500 жылы жасалған. Клиникалық тәжірибеде бұлшық етті, сіңірді, қан тамырларын, жүйке талшықтарын, сүйек кемігін, т.б. ауыстырып салу жиі қолданылады.

Трансплантацияның ерекше бір түрі – қан кұю. Ең жиі алмастырылатын орган – бүйрек болып саналады.

Трансплантация тарихы:

- 1902 жылы австриялық хирург Е.Ульманн алғаш рет бүйректі Трансплантациялау операциясын жасады.
- Бұрынғы КСРО-да мұндай операцияны бірінші болып белгілі орыс хирургі Б.Петровский жасады (1965). Ол донор бүйректі шешесінен алып қызына салды, операция сәтті аяқталды. *Адамнан адамға жүрек алмастырудың алғашқы операциясын 1967 жылы оңтүстік африкалық хирург К.Барнард жасады. Пациент 18 күн өмір сүрді.
- Клиникада өкпені ауыстырудың алғашқы операциясын 1963 жылы америкалық кардио-хирург Дж.Харди (бір топ дәрігерлермен бірге) іске асырды.
- Қазақстанда органды Трансплантация операциясын тұңғыш рет М.Әлиев жасады.

- Жалпы, адам ағзасын ауыстыру (трансплантация) тарихы көне заманнан, Гиппократтың дәуірінен басталады екен. Бірақ, ол кездегі медицина, әрине, бүгінгідей емес. Ал, ертедегі грек ғалымдары әу баста-ақ осы салаға назар аударған сықылды. Уақыт өте келе, медицина қарыштап дами бастағанда тұңғыш рет адамнан адамға ағза ауыстырып салу 1933 жылы Херсон қаласында іске асса, ресейлік ғалым Владимир Петрович Демихов 1951 жылы ағза ауыстыруда ит ағзасын пайдаланған болса, жүрек ауыстыру операциясын Ресей Ғылым Академиясының академигі, хирург Валерий Иванович Шумаков 1987 жылы 12 наурызда сәтті жасап шыққан көрінеді. Ал, Қазақстанда адам ағзаларын ауыстырып салу тұңғыш рет 1979 жылы 17 сәуірде жүзеге асыпты.

Трансплантация үшін қажетті талаптар:

- Қазіргі кезде Трансплантация экспериментті биология мен медицинада **ауто-** (өз тіндерін Трансплантациялау), **гомо-** (сондай түрдің донорынан Трансплантациялау) және гетеротрансплантация (басқа түрдің донорынан Трансплантациялау, мысалы итке қояннан) кеңінен қолданылады. мысалы экспериментті онкологияда (жануарларға тәжірибе жасауда) қатерлі ісік штаммдарын Трансплантациялау. Трансплантацияға қажетті орган не тінді **трансплантат** деп атайды. Мұны ауру адамның ең жақын туысынан немесе қайтыс болған адамнан (мәйіттен) жан-жақты медициналық тексеруден өткізген соң алады. Трансплантатқа қойылатын басты шарттар: мәйіт жас адамдік болғаны жөн; қан қысымы қайтыс болғанша қалыпты деңгейде болуы; қатерлі ісік немесе жұқпалы аурумен ауырмағандығы; ауруханада қайтыс болуы (немесе адам қайтыс болар алдында бірнеше сағат ауруханада болғаны) қажет.

БҮЙРЕК ТРАНСПЛАНТАЦИЯСЫ:

- Бүйрек трансплантациясы қазіргі таңда созылмалы бүйрек жетіспеушілігінің соңғы стадияларымен (ХПН) ауыратын науқастарда айтарлықтай нәтиже көрсететін тәсіл болып табылады. Яғни бүйректің созылмалы шамасыздығы емінің және гемодиализді үнемі қажет етіп отыратын науқастардың ең тиімді шарасы – бүйрек трансплантациясы. Оның өзекті мәселесі – үйлесімді донорды табу.
- Трансплантациядағы ең басты мәселелердің бірі алмастырылып салынған бүйректегі кеш дамидың бұзылыстар, сол үшін науқас әрдайым түрлі саладағы дәрігерлердің соның ішінде диетологтардың бақылауында болады.

БҮЙРЕКТІҢ СОЗЫЛМАЛЫ ЖЕТІСПЕУШІЛІГІ:

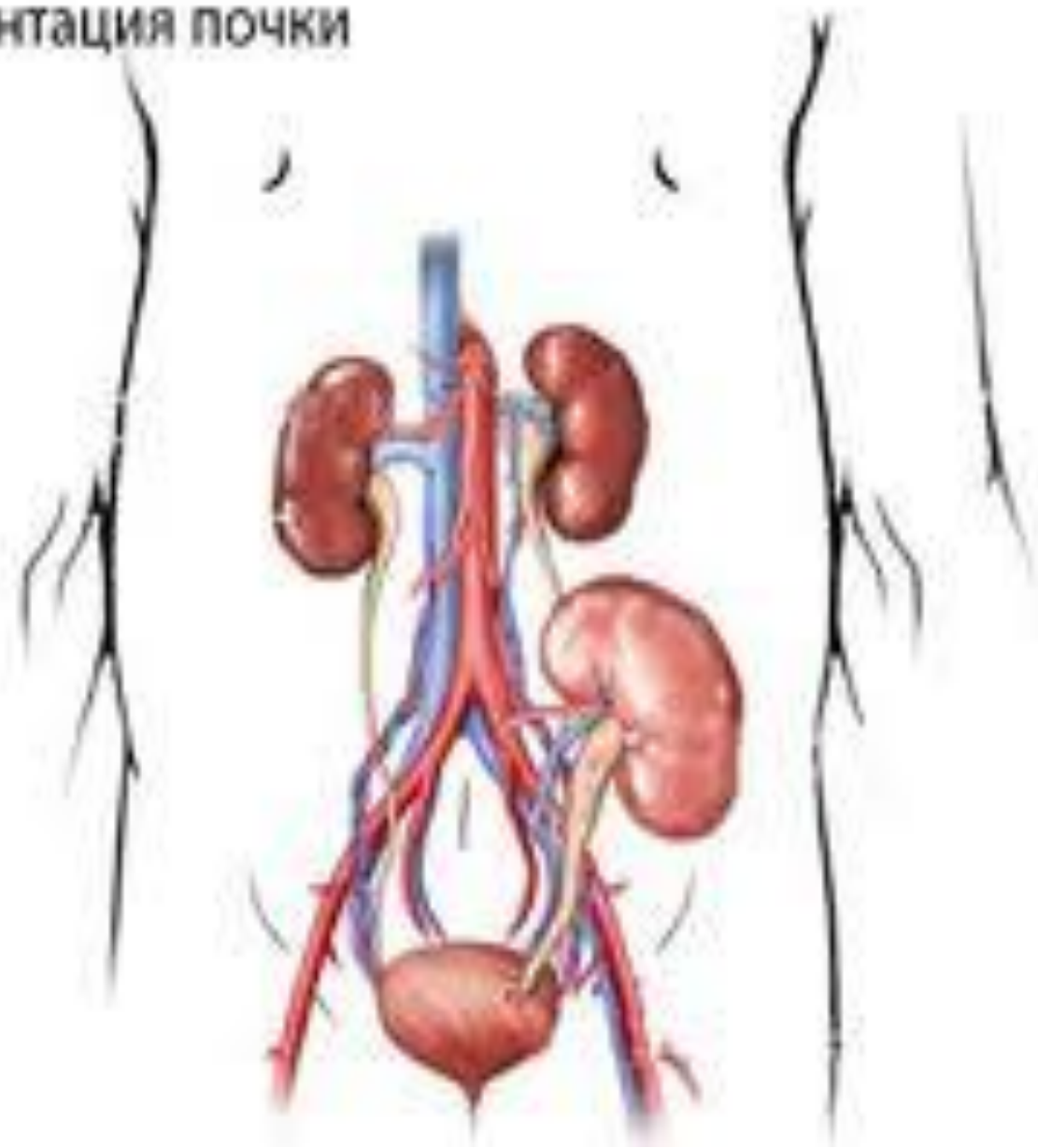
- Бүйректің көптеген созылмалы ауруларының нәтижесінде (созылмалы нефрит, бүйрек тас сырқаты, бүйрек амилоидозы, және поликистозы) несеп бөліп шығару қызметі бірте бірте төмендеп организмде азот қалдықтары (мочевина, несеп қышқылы, креатинин) жинала бастайды. Осыған байланысты белок және электролит алмасу, қышқылды негізді тепе теңдік бұзылуы уремия дамиды.
- Яғни бүйректің созылмалы жетіспеушілігі нефрондардың азаюынан, қалған нефрондардың функциялық кемістігінен дамиды, ақырында гомеостаздың бұзылысына әкелетін бүйректің экскрециялық және инкрециялық функцияларының жетіспеушілігі болып табылады.

- Сау бүйректегі нефрондардың саны 2000 000 шамасында. Нефрондардың 50% жойылса, қалған 50% бүйректің функциясын толық атқарады. Егер 70% нефрон саны азайса шумақтық фильтрация төмендейді, ал 90% жойылғанда терминальдық уремия дамиды. Бүйректің созылмалы жеткіліксіздігіне негізгі себеп болатын аурулар: гломерулонефрит (33,1%), пиелонефрит(20,9%), поликистоз(9%), жүйелі аурулар мен қантты диабет(7,7%).
- Нефрондардың бірінен соң бірінің жойылуы ұзаққа созылады, сондықтан бүйректің созылмалы шамасыздығы көбіне біртіндеп, баяу дамиды.
- Бүйректің созылмалы шамасыздығы емінің ең тиімдісі **бүйрек трансплантациясы.**

Трансплантация почки

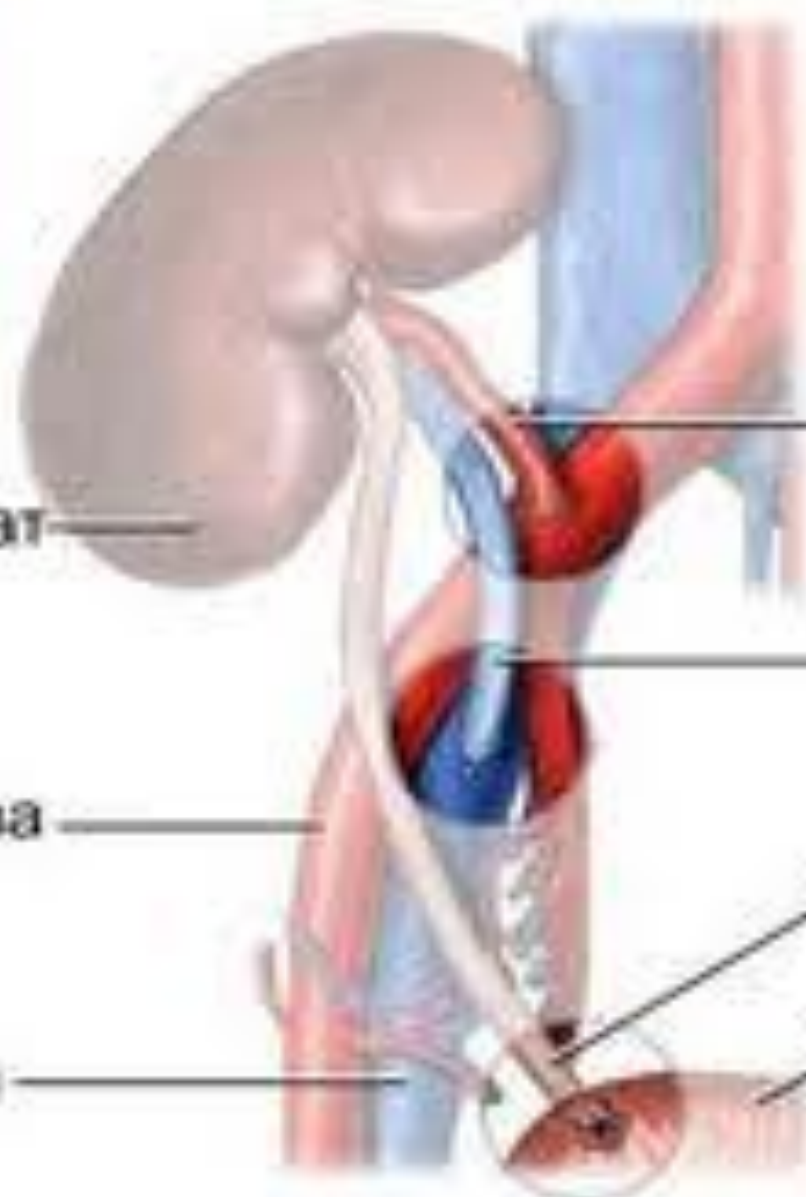
- Трансплантациядағы бұзылыстарға иммунологиялық факторлардың (антиген тәуелсіз), және бейспецификалық (иммундық емес) факторлардың белсенді әрекеті алып келеді, яғни кейін ол науқаста нефросклероз дамиды. Осы иммундық өзгерістерден кейін атеросклероз, қандағы липидтердің жоғарылауы, қантты диабет, артериялық гипертония, семіздік пайда болады.
- Сондай ақ күнделікті мөлшерден тыс пайдаланатын иммуносупрессорлық препараттар жүрек қан тамыр жүйесінің ауруларына, липид алмасу бұзылыстарының пайда болуына, артериялық гипертонияға, қантты диабетке алып келеді.

Трансплантат

НПА справа

НПВ справа

Почечная артерия

Почечная вена

Мочеточник

Мочевой пузырь

*Донорлық ағзаны
науқастың гендік
ұқсастығы бар
туысқандарына
немесе өліктен
алады.*

Донорлық бүйректің үйлесімділігін анықтау үшін келесі иммунологиялық зерттеулер жүргізіледі:

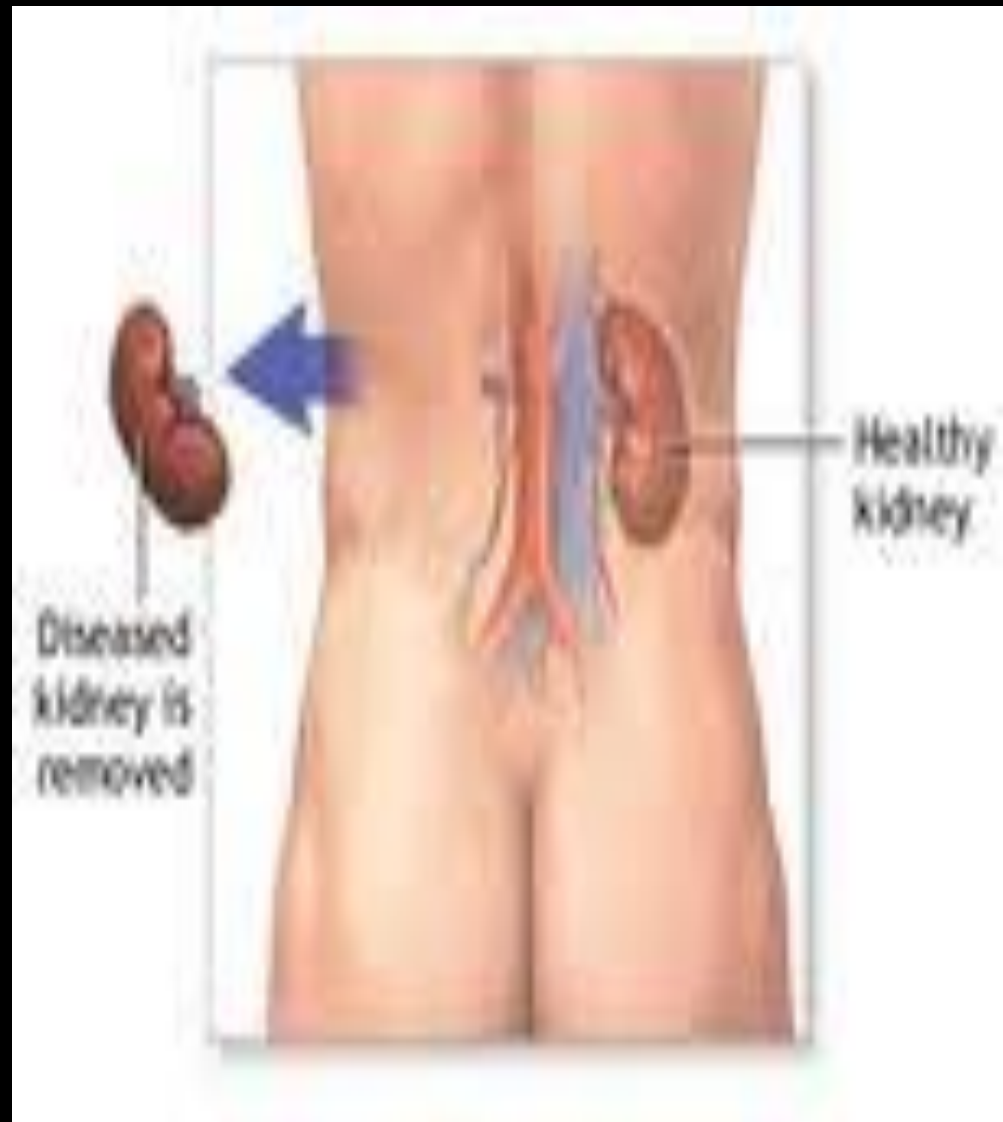
1. донор мен реципиенттің АВО жүйесі және резус-фактор бойынша эритроциттік антигендердің ұқсастығы;

2. реципиент қанының құрамындағы лимфоцитотоксикалық антиденелердің деңгейі;

3. донор мен реципиент лимфоциттерінің арасындағы қиылыспа сынама және лимфоциттердің аралас культурасы

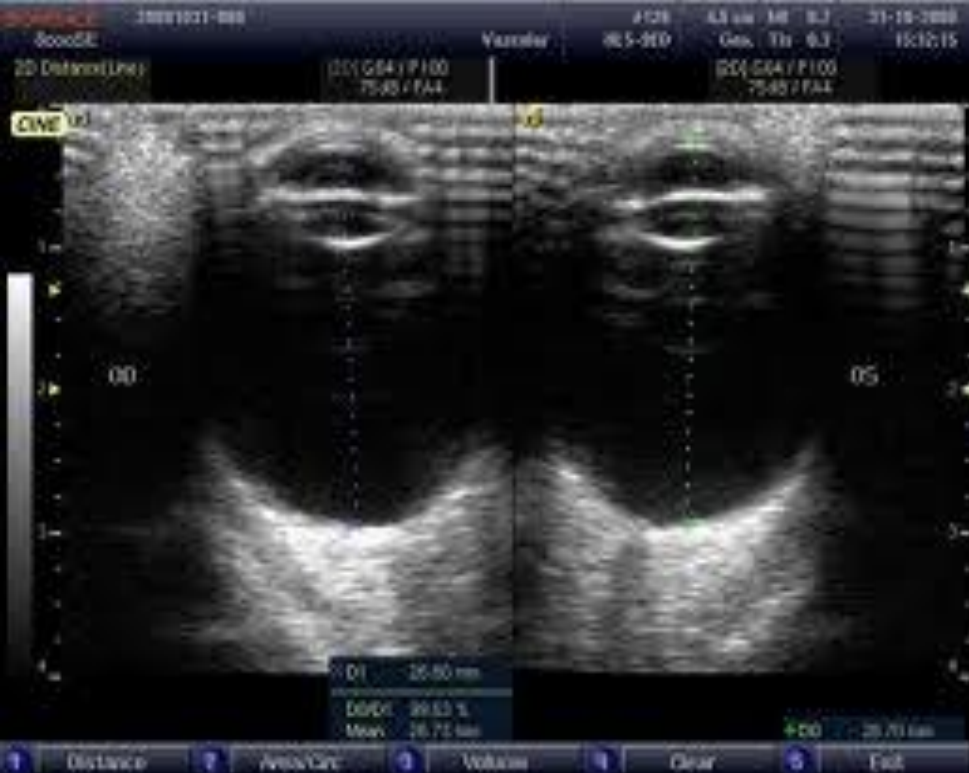
4. иммунологиялық зерттеудің соңғы сатысы – донор мен реципиенттің HLA жүйесі бойынша антигендік құрамдарының ұқсастығын анықтау

Донорлық бүйрек оң немесе сол мықын аймағына қондырылады. Операциядан кейін иммунсупрессиялық ем жүргізіледі (сандиммун, глюкокортикоидтар, азатиоприн). Тірі донордан алынған бүйрек трансплантациясымен 20 жыл, ал өліктен алынған бүйрек трансплантациясымен 19 жыл өмір сүрген науқастар бар.

*Бүйрек трансплантациясының кері көрсеткіштері:
ми қантамырларының склеротикалық өзгерістері, бауыр циррозы, ісік аурулары, созылмалы инфекциялық аурулар. Жас шамасы жағынан 45-55 жастан асқандар кері көрсеткіш ретінде де есептелінеді.*

Трансплантация аппараты:

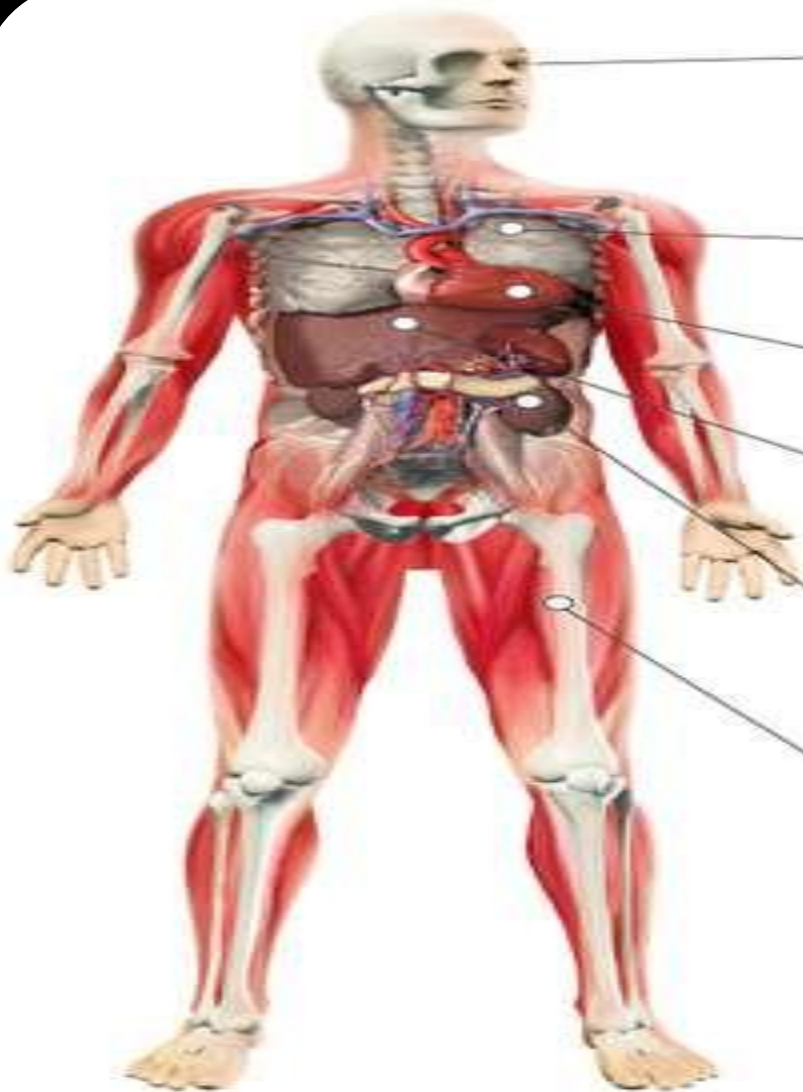

ҚЫЗЫҚТЫ
МӘЛІМЕТТЕР:

- Бейресми деректерге сүйенсек, бүйректі алмастыру бойынша шығындар: Пәкістанда — 15-25 мың, Қытайда шамамен 25-30 мың, Ресейдің Омск қаласында 30-35 мың, Израильде – 50 мың, Германияда шамамен 100 мың АҚШ долларын құрайды екен.
- Адам көз жұмғаннан кейін жүректі – 4, бауырды – 6-8, бүйректі 24 сағат ішінде басқа адамға салып үлгеру керек екен
- АҚШ-та егер жүргізуші кездейсоқ жол апатынан қаза болса, жүргізушілік куәлігінде ішкі ағзасының сау мүшелерін медициналық мақсатта пайдалануға келісетіні не келіспейтіндігі туралы арнайы ақпарат көрсетіледі екен
- Қытай, Ресей, Франция елдерінде дене мүшелері өлім жазасына кесілген тұтқындардан тек өз рұқсаттарымен алынады.

Отандастарымыз көбіне Пәкістан, Қытай секілді елдерге барады екен. Бүйректі ауыстырып сапуда Пәкістандағы ел

Ақшаң болса, ағзаңды ауыстырасың!

ПОЧКА
5000\$

ЛЕГКЕ
НЕТ
В ПРОДАЖЕ

Пересаживаются вместе с сердцем. В Украине операции не проводятся

СЕРДЦЕ
250000\$

Потребность украинцев: 1000-2000 в год.
За всё время проведены 4 операции в Киеве и 2 - в Запорожье

ОБЕДНЕНАЯ ПЕЧЕНЬ
5000\$ - 55000\$

Потребность украинцев:
2000-2000 в год.
Проводятся операций: 30-40 в год.

ПОЧКА
2000\$ - 50000\$

Потребность украинцев: 2000-1500 в год.
Проводятся операций: около 100 в год.

КОЖА
40000\$

Отандық трансплантация:

- Қазақстанда мүше трансплантациясына зәру 4000 адам кезекте тұр екен. Олардың 1200-і жүрек, 1300-і бауыр және 2 мыңы бүйрек трансплантациясын қажет етеді. Жалпы, бір Қадамның ағзасының мүшесі төрт адамның өмірін сақтап қалады. А.Н. Сызғанов атындағы хирургияның ұлттық орталығында 1978 жылдан бері 600-ге жуық бүйрек трансплантациясы жасалған. Мұндай ота елімізде тек квота арқылы, тегін жүзеге асырылады. Бір айта кетерлігі, қайтыс болған адам емес, емделушінің туысқандары донор ретінде қарастырылады Біздің елде де бүйрек алмастыру бойынша Алматыда, Астанада ота жасалды. Біздің елімізде А.Н.Сызғанов атындағы хирургияның ұлттық орталығында 33 жылдан бері бүйрек трансплантациясы сәтті жүргізіліп келеді.
- Астанадағы Ұлттық ана мен бала ғылыми орталығында елімізде тұңғыш рет балаларға бүйрек трансплантациясы жасалды

Год	Кол-во сеансов гемодиализа	Кол-во трансплантац ий	Из них:		
			группная	родственна я	симультанная
2000	всего: 5659,в ИХТ - 3329	1	0	1	
2001	5134	7	5	2	
2002	5838	18	9	9	
2003	4897	14	10	4	
2004	6583	19	6	13	
2005	5340	21	0	21	1
2006	5774	39	2	37	1
2007	4548	40	2	38	1
2008	5696	42	2	40	
2009	уточняется	33	0	33	

Трансплантология Заң

- Дәрігерлердің айтуы бойынша «Азаматтардың денсаулығын сақтау туралы» Заңның трансплантология туралы тармағы толық жетілдірілмеген деп есептейді «Денсаулық сақтау туралы» Заңның 169-бабының 10-тарауында: «Егер алу кезінде денсаулық сақтау ұйымына осы адамның тірі кезінде не оның жұбайының, жақын туыстарының немесе заңды өкілдерінің ол өлгеннен кейін оның тіндерін және ағзаларын транспланттау үшін алуға келіспейтінін мәлімдегені туралы хабарланған болса, мәйіттен тіндерді және ағзаларды алуға жол берілмейді.

ДІН НЕ ДЕЙДІ?

- *Құранда кімде-кім жазықсыз адам өлтірсе, бүкіл адамды өлтіргенмен тең. Ал бір адамды өлімнен құтқару бүкіл адамды құтқарғанмен тең («Маида», 32-аят) екені айтылған. Осыған сүйенген ғалымдар қансырап жатқан адамға да қан беруге болатындығын айтқан. Тіпті қан мұсылман емес адамнан алынса да жарайды (Ясъалунака фиддин уәл хаят, 1:604-608).*

***Назар аударып
тыңдағандарың
ыз үшін
рахмет!!!***